MACHSHEVES YECHEZKEL
TORAH OF RAV HARTMAN

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה לט

עניין: להחזיק עצמו כצדיק

ילקוט דוד לאדר״ת ערך צדיק

בגדה ל׳ ב׳ דרש ר׳ שמלאי שמשביעין לו לאדם אפילו כל העולם אומרים עליך צדיק אתה היה בעיניך כרשע וכו׳ וכו׳. ותמהני מע״ז ל״ט א׳ דרבה בר בר חנה איקלע לאקרא דאגמא כו׳ לצפרא עיין ביה אשכח ביה דבר טמא, קרי אנפשיה לא יאונה לצדיק כל און. ואולי י״ל דכיון שכל המכירים אותו החזיקוהו לצדיק, ממילא אם היה אוכלו היה מזה חילול השם חלילה, ע״כ לפי מה שהחזיקו אותו, קרי אנפשיה כן, ולא שבאמת היה בעיניו לצדיק.

חידושי מהר״י שפירא

בגמ׳ רבה בר בר חנה איקלע לאקרא דאגמא קריבו לי׳ צחנתא שמעי׳ להההוא גברא דהוה קרי לי׳ באטי אמר מדקא קרי לי׳ באטי ש״מ דבר טמא אית ביי׳ לא אכל מיני׳ לצפרא עיין בה אשכח ביי׳ דבר טמא קרי אנפשי׳ לא יאונה לצדיק כל און ע״כ, הנה בחולין נ״ט. אי׳ כה״ג דקרי שמואל עלי׳ דרב לא יאונה לצדיק כל און, אבל הכא לכאורה קשה דאיך קרי רבב״ח אנפשי׳ הכי וקרי לנפשי׳ צדיק, ובפרק הרואה ס״א: אי׳ אמר רבא כגון אנו בינונים, ואביי דא״ל לא שביק מר חיי לכל ברי׳, היינו דכיון דאמר רבא כגון אנו, וכלל לאביי עמו לא מצד הענוה אמר כן להכי השיב לו אביי כנ״ל אבל ודאי לא יתכן שיחשוב אדם בעצמו שהוא צדיק, אלא לחברו יחלוק כבוד כי צדיק הוא, וכמו שאמר דוד (בתהלים ט״ו) ה׳ מי יגור באהליך וגו׳ נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה׳ יכבד, ופירש הר״א בן עזרא שהוא בעיניו נבזה ונמאס, ולאחרים יראי ה׳ יכבד, וכ״כ הט״ז בהלכות ר״ה סס״י תקפ״ב בשם הלבוש ע״ש.

ונראה לפרש דהנה הא דאמר מדקא קרי לי׳ באטי ש״מ דבר טמא אית ביי׳, כר״מ הוא דאי׳ ביומא פ״ג: דר״מ הוה דייק בשמא וגם ר׳ יהודה ור׳ יוסי דלא הוו דייקי, ע״י מעשה שאירע להם אחדי לי׳ ולבסוף הוו דייקי, ואמר רבב״ח שע״י שחשש לדברי חכמים והי׳ צדיק בדבר זה ניצל מן המכשול של אכילת איסור, וכה״ג מצינו בברייתא האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחי׳ בני ובשביל שאזכה לעה״ב הרי זה צדיק גמור ע״כ, ופרש״י בפ״ק דפסחים ח׳: ה״ז צדיק גמור בדבר זה וכו׳ ובפ״ק בב״ב י׳: פירש ה״ז צדיק גמור על דבר זה ומחשבה זו עכ״ל.

ברכות סא:

ליתן אביון להושיע משופטי נפשו אמר [ב]רבא כגון אנו בינונים אמר ליה אביי לא שביק מר חיי לכל בריה ואמר רבא לא איברי עלמא אלא לרשיעי גמורי או לצדיקי גמורי אמר רבא לידע אינש בנפשיה אם צדיק גמור הוא אם לאו אמר רב לא איברי

אמרי נועם להגר״א – ברכות סא:

אמר רבה כגון אנו בינונים. ומית דגרם רבה, ומינו כן דאפי׳ לה היה קושיא לרבה מר דהוה היה חבר לו, אבל רבה היה רבו של אביי. ומדמלינו רבה שאמר שהוא בינוני, כל שכן דכ״ש כגון אנו שבינונים אמנו, ואם יבוא איזה מחשבה בחדש צריך לחוש אולי הוא מעצת היצה״ר וצריך להתחכם כנגדו, וזה שאמר לידע אינש בנפשיה אם צדיק גמור אם לאו, דקשה מאי נ״מ אם ידע, אבל לפי מה שכתבנו אתי שפיר שאם צדיק גמור הוא ידע שכל מחשבה שבא לידו הוא מיצ״ר, וכן להפך:

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

WHATSAPP EMAIL PODCAST TORAHANYTIME ALLDAF DAF YOMI PORTAL KOLHALASHON